

RINGERIKE

n æ r m e s t d e t m e s t e

Formannskapets strategiseminar

13.-14. juni 2017 - Økonomi

Agenda:

- Noen tall fra regnskap 2016
- Kommunesøkonomiproposisjonen
- Verbalforslag 2: Risiko og konsekvenser for investeringer/låneopptak fra HP 2017-2020 for årene 2018 til 2020.
- Nøkkeltall – skal benytte fire sentrale nøkkeltall i framtidig økonomiplanlegging?
 - Hvor er vi i dag
 - Diskusjon
 - Oppsummering av diskusjon

- Regnskapsmessig mindreforbruk 52,2 MNOK
 - God skatteinngang
 - Lavere pensjonskostnader totalt
 - Lavere finanskostnader – både pga lavere rente og lavere låneopptak enn budsjettet
- Økte driftsinntekter med 7%
- Driftsutgiftene økte med 7,5%
 - Foruten lønnsøkning (inkl. pensjonskostnader) skyldes økningen økte kostnader til bosetting av flyktninger
- Minimumsavdrag 53,1 MNOK

- Disposisjonsfond etter vedtatt regnskap 2016 – 130 MNOK
- Langsiktige lån - 1 561 MNOK
- Premieavvik – 151 MNOK

- Realvekst i frie inntekter på 1,15%
- Vekst i frie inntekter til:
 - Videre satsing på rustiltak
 - Videre satsing på tidlig innsats i skole og barnehage
 - Forebyggende tiltak til barn, unge og familier for å ruste kommunene til barnevernreformen
- Effektiviseringskrav 0,5%
 - Utgjør 9,7 MNOK

➤ Ringerike kommunes skatteutvikling

- Fint med økte skatteinntekter lokalt, men

➤ Totale skatteinntekter i Norge viktigere

- Gjennom inntektssystemet vil vi ligge rundt 96 % av gjennomsnittet

➤ Dyrere varer og tjenester som kommunen kjøper som følge av økte lønnskostnader og svekket kronekurs

- Men økte lønnskostnader vil også gi høyere skatteinntekter

Økte rentekostnader

- Sentralbanken indikerer ett lavt rentenivå i flere år framover
- I vår låneportefølje har vi ca 40% av lånene til flytende rente – for tiden 1,65%
- 60% av lånene er fastrentelån – med varierende renter, men de siste årenes låneopptak har vært med fastrentelån med meget gunstige betingelser (ca 2% rente)

Endringer i inntektssystemet

- Mange elementer som kan påvirke inntektsgrunnlaget og kostnadene

Ikke-rentable og rentable investeringer behandles for seg

«Gamle» låneopptak – fram til og med 2016

	UB 2017	UB 2018	UB 2019	UB 2020	UB 2021
Saldo					
Renter - rentable					
Renter – ikke-rentable					
Avdrag - rentable					
Avdrag – ikke rentable					

- Avdrag og renter fordeler seg meg xx% på rentable og yy % på ikke-rentable
- Rentable inngår i selvkost, og vil ikke påvirke behovet for inndekning av frie inntekter
- Til ikke-rentable lån vil det årlig betales xx,xx MNOK i avdrag, noe som reduserer lånegjelden, og dermed også renteutgiftene

Nye investeringer – per sektor - skole

Investeringer skole	2017	2018	2019	2020	SUM
IKT - Skole	3 500	3 500	3 500	3 500	14 000
Skoler - Nytt inventar	5 000	5 000			10 000
Eiendom - Oppgradering skolebygg	5 000	3 000	3 000		11 000
Utbygging - Ny skole med flerbrukshall Hønefoss syd	139 000	136 000	21 000		296 000
Utbygging - Sokna skole totalrenovering	3 000				3 000
Utbygging - Ullerål skole med idrettshall	17 500	91 000	150 000	50 000	308 500
Utbygging - Nes skole ny barneskolefløy	350	11 000			11 350
Utbygging - Hov ungdomsskole med idrettshall		2 500	2 500	100 000	105 000
Utbygging - Oppgradering Veienmarka ungdomsskole	5 000				5 000
	178 350	252 000	180 000	153 500	763 850

- Investeringene lånefinansieres med fratrekk for MVA-kompensasjon
- Investeringer for 2017: Sokna utomhus og Veienmarka skole – gjennomføres i inneværende år
- Investeringer på og under 5 MNOK årlig:
 - IKT skole – Investeringene er nødvendig for å kunne gi lovpålagt undervisning
 - Inventar og oppgradering av skoler fases ut – økte vedlikeholdskostnader/midler må overføres fra drift

- Ny skole Hønefoss sør, rehabilitering Ullerål og Hov – til erstatning for skoler som ikke er godkjent
 - Konsekvens ved utsettelse: for alle skolene som ikke er godkjente, vil det måtte gjøres omfattende vedlikehold/oppgraderinger slik at de kan godkjennes. Vil medføre økte driftskostnader samt overføring fra drift til investeringer der hvor påkostningen medfører standardheving.
- Nes skole – ny barneskolefløy
 - Kan utsettes – på kort sikt vil det ikke gi noen driftsmessige konsekvenser

Nye investeringer - barnehage

Investeringer barnehage	2017	2018	2019	2020	SUM
Barnehager - Nytt inventar	2 000				2 000
Eiendom - Oppgradering barnehager	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Utbygging - Ny sentrumsbarnehage		2 000	10 000	17 000	29 000
	3 000	3 000	11 000	18 000	35 000

✓ Ny barnehage sentrum sør:

- ✓ Barnehagedekningen i Ringerike er nå meget god, dvs vi har ledige plasser og kan gi plass på dagen
- ✓ Under forutsetning om at rettigheter til barnehageplass ikke endres fra dagens regelverk, og med de prognosene vi har nå for befolkningsutviklingen, vil det ikke være nødvendig med en ny barnehage de neste årene
- ✓ Ingen driftsmessige konsekvenser

Investeringer kultur, idrett, kirke	2017	2018	2019	2020	SUM
Kultur - Motorikkbane ved Nes skole	650				650
Eiendom - Krematoriet		2 000			2 000
Eiendom - Drenering Røsholmstranda	500				500
Eiendom - Oppgradering og sprinkling Riddergården	5 000	1 500			6 500
Tilskudd til RKF - Oppgradering varmekilde	700	700	700		2 100
Tilskudd til RKF - Orgler			2 500	2 500	5 000
Tilskudd til RKF - Vegg, tak, fasader	150	190			340
	7 000	4 390	3 200	2 500	17 090

- Størsteparten av investeringene vil være gjennomført i 2017
- Krematoriet – rådmannen vil komme tilbake i HP 2018-2021 om behovet for ett nytt krematorie.
 - Konsekvens ved utsettelse – økte driftsutgifter til kremering i andre kommuner

Nye investeringer – helse og omsorg

Investeringer helse og omsorg	2017	2018	2019	2020	SUM
IKT - Pilotprosjekt Velferdsteknologi	3 000	4 000			7 000
Helse - Inventar/utstyr	2 500	2 500	2 000		7 000
Eiendom - Oppgradering helse- og omsorgsbygg	2 000	1 500	1 500		5 000
Utbygging - Heradsbygda omsorgssenter nye omsorgsboliger	30 000	60 000	130 000	50 000	270 000
Utbygging - Omsorgsboliger (foreldrekonsept)	7 000	10 000	10 000		27 000
Utbygging - Hov allé omsorgsboliger	4 000	19 000	47 000	-	70 000
Utbygging - Omsorgssenter				2 000	2 000
Utbygging - Ny legevakt	10 000	40 000	30 000		80 000
Utbygging - Hjelpemiddellager	7 000				7 000
	65 500	137 000	220 500	52 000	475 000

- Husbanken har lagt om tilskuddsordningen for omsorgsplasser, noe som medfører at tilskudd gis til netto tilvekst av plasser. Det er i midlertid en overgangsordning til 2020. Ringerike kommune har fått tilsagn på tilskudd dersom byggingen av omsorgsplassene startes opp i 2017.
- Dersom investeringene til Heradsbygda, Hov alle og foreldrekonseptet utsettes, vil finansieringen av plassene bli 100% lånefinansiert pga av manglende tilskudd fra Husbanken
- Alternativt må byggingen medføre netto tilvekst av plasser, noen som vil gi økte driftskostnader til 68 plasser.

- Investeringer til Velferdsteknologi og inventar/utstyr gjøres for å tilpasse tjenestene til nye driftsmåter. Uten disse investeringene vil driftskostnadene ble høyere alternativt levere mindre omfang av tjenester
- Legevakt – husleieavtalen utløper, og ved utsettelse vil Ringerike kommune og samarbeidende kommuner stå uten lokaler

Nye investeringer - Samfunn

Investeringer samfunn	2017	2018	2019	2020	SUM
BRR - Ny mannskapsbil Sokna	2 500				2 500
BRR - Ny mannskapsbil Nes		2 500			2 500
BRR - Ny skogbrannbil Hfs.		2 500			2 500
BRR - Frigjøringsverktøy Nes og Sokna	400				400
BRR - IKT-system stasjonsvarsling	350				350
Teknisk - Maskinpark	3 000	3 000	1 500		7 500
Teknisk - Parkeringsautomater og bil	800				800
VPI - Utbedring komm. veier	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
VPI - Automatisk måleravlesing	4 000	5 750			9 750
VPI - Hen - Skårflogan	10 000				10 000
VPI - Sykkelbysatsing	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
VPI - Sentrumspassasjen	1 500				1 500
Eiendom - Energi, inneklima, overvåkning, sikring	3 700	1 000			4 700
Eiendom - Grunneiendommer og skoger	500				500
Eiendom - Rådhuset oppgradering parkering, asfaltering	1 000				1 000
Eiendom - Ringerikskjøkken reserveaggregat	300				300
Eiendom - Tilpasningskostnader Fossveien 7-9 avsetning	1 000	1 500			2 500
Eiendom - FDV-system	1 500				1 500
Utbygging - Bibrannstasjoner på Nes og Sokna	8 000	8 000			16 000
Utbygging - G/S-vegbruer over Storelva	4 000	25 000	25 000		54 000
	53 550	60 250	37 500	11 000	162 300

Nye investeringer – Samfunn - kommentarer

Nye investeringer - IKT felles

Investeringer administrasjon og fellestjenester	2017	2018	2019	2020	SUM
IKT - Investeringer	3 800	3 800	3 000		10 600
	3 800	3 800	3 000	-	10 600

Rentable investeringer

Investeringer VAR	2017	2018	2019	2020	SUM
Styresystem Nes ra og Monserud ra	5 000	5 000	5 000		15 000
Utskifting vannledninger	4000	4 000	4 000		12 000
Utskifting avløpsledninger	4 000	4 000	4 000		12 000
Hønengata nord VA	5 000				5 000
Eggemoen VA-løsninger	6 500	5 000			11 500
Ringerike vannverk	88 000				88 000
Vannverk Nes i Ådal	12 000				12 000
Utbygging Monserud renseanlegg	131 000	136 000	38 200		305 200
Overføringsledninger Åsa - Monserud	34 000				34 000
Sanering Nes i Ådal etappe 2	3 500	12 000			15 500
Overvannskulvert Storjordet - St.Hanshaugen	6 000	6 000			12 000
	299 000	172 000	51 200	-	522 200

- Finansieringskostnadene til rentable investeringer inngår i selvkost-beregninger, og kommer dermed til uttrykk gjennom prisen innbyggerne betaler per kubikkmeter med vann/avløp
- Kubikkmeter-prisen er avhengig av totalkostnadene for drift og investering, samt hvor mange PA som knyttes til anlegget.
 - Flytende rente legges til grunn ved beregning av selvkost
 - Det antas at befolkningsveksten den kommende 4-årsperioden er beskjeden
 - Det er ikke kjent om andre kommuner ønsker å knytte seg til våre renseanlegg/vannverk
- Hovedtyngden av planlagte investeringer ligger i 2017-2018
 - Ringerike vannverk – ferdigstilles i 2018
 - Monserud vannverk i drift Q2 2019
- Utskiftning av vann- og avløpsledninger vil følge av Hovedplan vann/Hovedplan avløp

Fire anbefalte nøkkeltall

- Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter
 - Anbefalt nivå – minst 1,75%, ved egenfinansiering av investeringer/oppbygging av disposisjonsfond 3%
 - 2016 – 4,5%
 - Budsjettert 2017 – 1,85%
- Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter
 - Anbefalt – minst 10%
 - 2016 – 6%
 - Budsjettert etter 2017 – 7,8%
- Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter
 - Anbefalt nivå mindre enn 100%
 - 2016 – 72%
 - Budsjettert 2017 – 92%
- Netto lånegjeld i kroner pr innbygger
 - (nøkkeltallet benyttes av få kommuner som styringsmål)

- Skal Ringerike kommune ha nøkkeltall for resultatgrad, soliditet og gjeldsgrad
- I så fall, hvor mange (1-4)
- Og hva skal målene for nøkkeltallene være

RINGERIKE

nærmest det meste